

VODIČ KROZ AGROBUDŽET 2022.

**STOČARSKA PROIZVODNJA
BILJNA PROIZVODNJA
EKONOMSKO - INVESTICIONE MJERE
RIBARSTVO**

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

STOČARSKA PROIZVODNJA

DIREKTNJA PLAĆANJA U STOČARSKOJ PROIZVODNJI

a) Premije za krave i priplodne junice – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje tri i više grla te vrste stoke i to za svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno devet mjeseci u tekućoj godini. **Osnovna premija po grlu za priplodne krave i junice iznosi do 85€.**

b) Premije po grlu za krave i priplodne junice u sistemu držanja krava-tele (isključivo tovnje rase-uzgoj u čistoj rasi) - pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje tri i više grla te vrste stoke i to za svako grlo. **Osnovna premija po grlu za priplodne krave i junice u sistemu držanja krava-tele iznosi do 130€.**

c) Premije za priplodne ovce i koze – pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje 30 i više ovaca odnosno 20 i više koza u stadu. Plaćanje se odnosi na svako grlo. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno devet mjeseci u tekućoj godini. **Osnovna premija po grlu za priplodne ovce i koze iznosi do 10€.**

d) Premije po grlu za organizovani tov junadi, bikova i volova - Premiju ostvaruju grla rođena i utovljena u Crnoj Gori. Uslov za ostvarivanje prava na premiju je da grla borave na gazdinstvu u tovu najmanje šest mjeseci. **Osnovna klanična premija za tovljenu junad, bikove i volove iznosi do 150€ po grlu** koje je rođeno i utovljeno i Crnoj Gori. Premija se ne ostvaruje za klanje teladi.

Realizacija: 1. mart – 30. april: Proizvođači sami ili uz pomoć Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva popunjavaju obrasce za premije. Zahtjevi za premije se dostavljaju regionalnim centrima Direkcije za savjetodavne poslove u stočarstvu, neposredno ili preporučenom poštom.

PODRŠKA RAZVOJU TRŽIŠNE PROIZVODNJE MLIJEKA

Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mljekarama/sirarama), a koji su upisani u odobrenih objekata. Osnovna premija iznosi **0,08€** po litru. Uslov za dobijanje premije je da je mlijeko u skladu sa kriterijumima kvaliteta sirovog mlijeka u odnosu na broj mikroorganizama i somatskih ćelija u skladu s Uredbom o posebnim zahtjevima higijene za proizvode životinjskog porijekla – ukupan broj mikroorganizama do 600.000 i ukupan broj somatskih ćelija do 400.000. Za kozje i ovčije mlijeko dozvoljeno je do 1.500.000 mikroorganizama. Premije se neće isplaćivati za mlijeko koje nije u skladu sa propisanim kriterijumima kvaliteta. Mljekare/sirare su u obavezi da dostavljaju prikaz kvaliteta sirovog mlijeka na osnovu posljednjih šest analiza sa proračunom geometrijske sredine.

Podrška u vidu premije za količinu u iznosu od **0,01€** po litru daje se proizvođačima koji mjesečno mljekari predaju više od 5.000 litara mlijeka koje je u skladu sa propisanim kriterijumima kvaliteta sirovog mlijeka, za cjelokupnu količinu predatog mlijeka.

Podrška u vidu premije za kvalitet se ostvaruje na sljedeći način:

- **0,05€** po litru isporučenog kravljeg mlijeka za sirovo mlijeko koje ima do 100.000 mikroorganizama i do 400.000 somatskih ćelija u ml.
- **0,05€** po litru isporučenog kozjeg i ovčijeg mlijeka za sirovo mlijeko koje ima do 1.500.000 mikroorganizama u ml.

PODRŠKA PRERADI MLIJEKA NA GAZDINSTVU

Pravo na podršku mogu ostvariti poljoprivredni proizvođači koji vrše preradu sirovog mlijeka na gazdinstvu na osnovu podnijetog zahtjeva na propisanom obrascu koji sadrži izjavu kojom se potvrđuje plasman proizvoda na tržište i uz koji se prilaže rješenje o upisu u Registar objekata za hranu, dok se po službenoj dužnosti provjerava upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava. Proizvođači koji tokom 2021. godine nijesu ostvarivali podršku po osnovu ove mjere, dužni su da dostave i dokaze o načinu plasmata proizvoda na tržište za 2022. godinu (ugovor sa fizičkim odnosno pravnim licem, dokaz o zakupu tezge na pijaci).

- **0,08€** po litru prerađenog mlijeka (godišnje maksimalno 3.000 litara za krave, 100 litara za ovce i 200 litara za koze).
- Isplata dva puta godišnje: u julu i decembru 2022. godine.
- Isplata samo za proizvod čiji je uzorak odgovarajućeg kvaliteta, dvije analize godišnje.
- Obavezni dokazi o stavljanju proizvoda na tržište. Novi korisnici dostavljaju sa zahtjevom za podršku, raniji korisnici ih čuvaju kod sebe i na zahtjev pokazuju tokom terenske kontrole.

Rok za podnošenje zahtjeva i dostavljanje dokumentacije za ostvarivanje prava na premiju je **1. mart–30. april 2022. godine.**

Podnošenje zahtjeva sa propisanom dokumentacijom vrši se u regionalnim centrima Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva, neposredno ili preporučenom poštom.

PODRŠKA DOSTIZANJA STANDARDA DOBROBITI ŽIVOTINJA U STOČARSTVU

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Centralni registar gazdinstava i životinja.

Podržavaju se investicije u nabavku isključivo nove opreme, a u skladu sa obimom proizvodnje na gazdinstvu, i to:

- gumene podloge za ležišta;
- boks za obradu papaka;
- boksovi za telad;
- vezovi za životinje (grabnerov vez, krmna zabrana i drugo);
- automatske pojilice;
- specijalizovana oprema za higijenu životinja;
- oprema za grijanje, podovi, automatizovane hranilice i pojilice - svinjarstvo i živinarstvo.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **3.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **1.800€**. Dodatnih **10%**, podrške za poljoprivredne osiguranike.

PODRŠKA UNAPREĐENJU KVALITETA SIROVOG MLIJEKA

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i odgovarajući registar objekata za hranu da su grla obilježena ušnim markicama, da su gazdinstvo i životinje registrovani u Centralnom registru gazdinstava i životinja.

Podrška se obezbjeđuje za:

- nabavku opreme za čuvanje i hlađenje mlijeka;
- nabavku aparata/pokretnih sistema za mužu;
- nabavku rostfrajnih kanti za mlijeko;
- nabavku sredstava i dipera (uronjivača) za dezinfekciju i higijenu vimena, prije i poslije muže, sredstva za čišćenje vimena („suvo pranje“), sredstva za kontrolu prisustva bakterija na licu mjesta, itd;
- posuda sa duplim dnom;
- mastitis test.

Maksimalna prihvatljiva investicija iznosi **5.000€** uz budžetsku podršku do **50%** vrijednosti prihvatljive investicije za nabavku opreme za mužu, kanti za mlijeko i sredstava za dezinfekciju, odnosno do **2.500€**, a za nabavku opreme za hlađenje mlijeka podrška iznosi do **70%** prihvatljive investicije, odnosno **3.500€**. Pored iznosa podrške od **50%** (**70%** za nabavku opreme za hlađenje mlijeka) još dodatnih **10%**, odnosno ukupno **60%** (**80%** za nabavku opreme za hlađenje mlijeka). Dodatnih **10%** ostvaruju žene podnosioci zahtjeva.

PODRŠKA NABAVCI PRIPLODNIH GRILA U ČISTOJ RASI

Podrška se obezbjeđuje za nabavku:

- **steonih junica** prema sljedećem kriterijumu:

- a) gazdinstva koja u trenutku podnošenja zahtjeva posjeduju do pet priplodnih grla (krave i junice), mogu ostvariti podršku za nabavku tri do pet priplodnih grla;
- b) gazdinstva koja u trenutku podnošenja zahtjeva posjeduju od šest do 20 priplodnih grla, mogu ostvariti podršku za nabavku tri do deset priplodnih grla;
- c) gazdinstva koja u trenutku podnošenja zahtjeva posjeduju više od 21 grla, mogu ostvariti podršku za nabavku tri do 15 priplodnih grla.

- **ženskog podmlatka svinja** visokog genetskog potencijala i to do maksimuma od 30 grla po gazdinstvu.

Odluka o odobrenju maksimalnog broja grla se donosi na osnovu broja priplodnih grla koje se trenutno nalaze na gazdinstvu i broja slobodnih ležišta u samom objektu za držanje stoke.

Pravo na podršku za nabavku priplodnih grla imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i u odgovarajuće baze i registre Organa uprave u trenutku objavljivanja Javnog poziva.

Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi **70%** prihvatljive vrijednosti investicije. Maksimalni iznos podrške za nabavku steonih junica po grlu je **do 1.400€** (za grla koja posjeduju pedigre) ili **1.200€** za grla iz domaće populacije koja ispunjavaju uslove Javnog poziva.

Maksimalni iznos podrške **za nabavku ženskog podmlatka svinja** visokog genetskog potencijala po grlu je **do 175€**. Za podršku su prihvatljiva grla, tjelesne mase preko 30 kg, koja posjeduju pedigre, a potiču iz registrovanih reprodukcioni centara iz područja oslobođenih od zaraznih bolesti, uključujući i svinjsku kugu.

Pravo na podršku kroz ovu mjeru mogu ostvariti gazdinstva pod uslovom da poštuju preporuke utvrđene Kodeksom dobre poljoprivredne prakse, koje se odnose na objekte za smještaj grla i pod uslovom da se nabavljaju grla u čistoj rasi.

Ponosioci zahtjeva koji ostvare podršku su dužni uvećati stočni fond za broj nabavljenih grla, te isti nivo proizvodnje odnosno stočnog fonda zadržati u periodu od najmanje četiri godine od dana ostvarivanja podrške po ovoj mjeri.

Ministarstvo ne vrši kupovinu i raspodjelu grla, već je odabir dobaljača/prodavca, rase i broja grla na podnosiocu zahtjeva.

PODRŠKA JAČANJU OTKUPNE MREŽE MLIJEKA

Putem učešća u finansiranju troškova otkupa mlijeka, uključujući funkcionisanje odobrenih sabirališta mlijeka u kojima se sakuplja mlijeko od više proizvođača, podržavaju se mljekare da održavaju i proširuju otkupnu mrežu. Podršku mogu koristiti objekti koji su upisani u Centralni odgovarajući registar organa uprave, koji redovno otkupljuju mlijeko od domaćih proizvođača.

Osnov za učešće u finansiranju troškova otkupa je količina otkupljenog mlijeka koja se dokazuje priloženim spiskovima proizvođača sa naznačenim količinama otkupljenog mlijeka.

Troškovi se nadoknađuju za svaki litar otkupljenog mlijeka u iznosu od 0,02€ po litru.

U cilju stvaranja klastera i ukрупnjavanja proizvodnje dodatno će biti podržane mljekare koje mlijeko otkupljuju i saraduju sa više kooperanata. Mljekare koje na godišnjem nivou prosječno imaju više od 75 kooperanata biće podržane sa do 1.000€ na svakih 75 kooperanata.

Pravo na podršku imaju objekti koji su upisani u Centralni odgovarajući registar organa uprave, a koji otkupljuju mlijeko od 20 i više domaćih proizvođača.

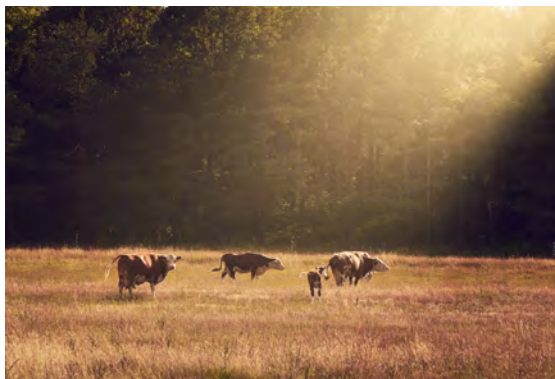
ODRŽIVO KORIŠĆENJE PLANINSKIH PAŠNJAKA

Podrška se daje poljoprivrednim gazdinstvima koja najmanje tri mjeseca u kalendarskoj godini drže stoku (svoju i stoku uzetu na mljekarinu) na crnogorskim katunima.

Podrška ima oblik plaćanja po uslovnom grlu. Pod jednim uslovnim grlom (UG) smatra se: krava, vo, dvoje junadi, 10 ovaca, 10 koza, osim teladi, jagnjadi i jaradi. Za obračun se uzimaju sve navedene vrste i kategorije preživara.

Minimalan broj za podršku je četiri uslovnih grla. Preduslov podrške za goveda, ovce i koze je da su grla obilježena ušnim markicama i njihovo kretanje na katun prijavljeno u skladu sa zakonom i da su nad životinjama sprovedene mjere po Programu obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u prethodnoj odnosno tekućoj godini.

Premija po uslovnom grlu iznosi do **13€**.

PODRŠKA UPRAVLJANJU STAJSKIM ĐUBRIVOM

Podrška se obezbjeđuje za izgradnju objekata (bazena), za skladištenje stajskog đubriva i nabavku specijalizovanih tankova za lagerovanje stajnjaka.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **4.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **2.400€**. Podršku u iznosu od **70%** prihvatljive investicije mogu ostvariti oni podnosioci zahtjeva koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, odnosno koji su upisani u registar poljoprivrednika u skladu sa propisom kojim je uređeno obavljanje poljoprivredne djelatnosti kao jedinog ili glavnog zanimanja i koji su do trenutka podnošenja zahtjeva za podršku, izmirili doprinose u skladu sa zakonom, dospjele do 30. juna 2021. godine, po osnovu upisa u ovaj registar.

Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani Javnim pozivom.

PROGRAM UNAPREĐIVANJA STOČARSTVA

Podrška se opredjeljuje za nabavku sjemena za vještačko osjemenjivanje krava, uz ispunjavanje potrebnih uslova u pogledu kvaliteta, koji se definišu javnim tenderom.

U udaljenijim seoskim područjima, gdje nije moguće organizovati sprovođenje vještačkog osjemenjivanja, podržava se korišćenje kvalitetnih bikova za prirodni pripust, uz uslov da su odabrani i licencirani u skladu sa zakonom – biće licencirani bikovi sa područja koja su udaljena najmanje 15 km od najbliže veterinarske ambulante.

Podrška se opredjeljuje za korišćenje kvalitetnih pastuva za prirodni pripust, uz uslov da su odabrani i licencirani u skladu sa zakonom.

Podrška se opredjeljuje za nabavku sjemena za vještačko osjemenjivanje u cjelosti, a za licencirana priplodna grla do **120€** po grlu. Predmet podrške može biti i korišćenje u rasplodu priplodnjaka drugih stočnih vrsta (pastuvi). Programom je predviđena obuka poljoprivrednih proizvođača radi unapređenja znanja u ovoj oblasti.

Podrška se opredjeljuje za **steone junice** u čistoj rasi od poznatih roditelja, a koje su osjemenjene vještačkim putem.

Pravo na podršku imaju grla koja su rođena i uzgajaju se na teritoriji Crne Gore. Podrška iznosi **150€** po grlu. Uz zahtjev za podršku neophodno je dostaviti kopiju pasoša za svako grlo i potvrdu veterinarske ambulante o osjemenjivanju. Rok za podnošenje zahtjeva je **1. mart – 30. april 2022.** godine. Podrška se opredjeljuje za krmače u čistoj rasi. Pravo na podršku imaju grla koja su rođena i uzgajaju se na teritoriji Crne Gore i uvezena grla za koja je potrebno dostaviti rješenje o uvozu od graničnog veterinarskog inspektora, sa brojem uvezenih grla i identifikacionim brojevima grla.

Minimalni broj grla za ostvarivanje prava na premiju je deset, a maksimalan broj grla na koji se može ostvariti premija je **400€** po jednom gazdinstvu. Uslov za ostvarivanje prava na premiju je da grla borave na gazdinstvu najmanje devet mjeseci, pravo na podršku ne mogu ostvariti grla koja nemaju komercijalni značaj (ovo se odnosi na sve one rase koje se gaje kao kućni ljubimci). Podrška iznosi **100€** po grlu i to za svako grlo. **Rok** za podnošenje zahtjeva je **1. mart – 30. jun 2022. godine.**

Podrška za nabavku trećeg jata tovnih pilića – brojlera i nabavku jednog jata čurića

Pravo na podršku mogu ostvariti svi proizvođači koji su upisani u Registar gazdinstava držaoca životinja koji vodi Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, a koji su realizovali dva turnusa u tekućoj godini tova, prije podnešenog zahtjeva za podršku trećeg turnusa.

Uz zahtjev je neophodno priložiti: CMR sa carine (granice) ili fakturu od registrovanog dobavljača, kao i dokaz o broju i nabavci prethodna dva turnusa. Visina podrške iznosi **0,60€/komadu** za toвне piliće – brojlera, odnosno **5€/komadu** čurića. Ne može se prijaviti veći broj pilića za tov u trećem turnusu od broja koji je tovljen u jednom od prethodna dva turnusa, niti veći broj čurića u odnosu na prethodni turnus. Rok za podnošenje zahtjeva je **1. mart – 1. novembar 2022. godine.**

PROGRAM UNAPREĐIVANJA PČELARSTVA

Podrška se obezbeđuje za:

Mlade pčelare početnike – Podrška mladim pčelarima (početnici) starijim od 18, a mlađim od 40 godina odnosi se na kupovinu pet oformljenih pčelinjih zajednica. Mladi pčelari učestvuju sa **50%** vrijednosti investicije. Bliži uslovi podrške za mladog pčelara početnika biće definisani Javnim pozivom.

Obnavljanje pčelinjeg fonda – Predmet podrške je očuvanje i obnavljanje pčelinjeg fonda kao i unapređenje genetske osnove, čime se pomaže očuvanje autohtone rase sive pčele, kroz unapređenje njenih bioloških i proizvodnih osobina u skladu sa Odgajivačko selekcijskim programom pčelinjih matica *Apis Mellifera carnica* 2019-2024. Podrška se daje odobrenim centrima za selekciju pčelinjih matica u skladu sa odgajivačko selekcijskim programom. Način plaćanja na osnovu dostavljenih izvještaja i dokaza o utrošenim sredstvima.

Nabavka matica – Sa ciljem da pčelari koriste matice kontrolisanog kvaliteta podržava se nabavka pčelinjih matica koje su uzgojene od strane registrovanih uzgajivača a u skladu sa Odgajivačko selekcijskim programom pčelinjih matica. Način izbora uzgajivača matica i uslovi za ostvarivanje podrške biće definisani Javnim pozivom. Selekcionisane matice distribuiraju se registrovanim pčelarima.

Nabavka veterinarskih lijekova – Podrška unapređivanju kvaliteta pčelinjih proizvoda, zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica i poboljšanja zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda usmjerena je za nabavku odobrenih veterinarskih lijekova za zaštitu pčelinjih društava od pčelinjeg krpelja (*Varroa destructor*). Maksimalno učešće budžetskih sredstava je do **70%** vrijednosti investicije. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.

PROGRAM UNAPREĐIVANJA PČELARSTVA

Prerada voska – Opredjeljuje se podrška za preradu voska privrednim subjektima registrovanim za obavljanje ove djelatnosti u iznosu od **0,50€/kg** prerađenog voska radi očuvanja kvaliteta voska iz domaće proizvodnje, pokrivanja troškova (podrška radu) i povećanja efikasnosti prilikom prerade voska. Privredni subjekat vrši preradu voska, a iznos od 0,50€/kg se isplaćuje nakon dostavljenog Zahtjeva za isplatu sa podacima: ukupna količina prerađenog voska, spisak korisnika podrške sa prerađenim količinama i kopije fiskalnih računa o izvršenoj usluzi.

Podrška za nabavku voska – Podrška se daje za nabavku sertifikovanog voska za konvencionalnu i organsku proizvodnju meda. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.

Nabavka pčelarskih kontejnera i prikolica/platformi za transport košnica – Podrška se daje u cilju povećanja proizvodnje kroz dostupnosti više pčelinjih paša. Pravo na podršku imaju pčelari koji imaju minimum 20 pčelinjih društava. Podrška obuhvata nabavku kontejnera za smještaj pčelinjih društava i prikolica/platformi za transport košnica. Podržava se nabavka jednog kontejnera ili jedne prikolice po gazdinstvu. Maksimalno učešće budžetskih sredstava je do **50%** vrijednosti investicije. Bliži uslovi podrške biće definisani Javnim pozivom.

Nabavka plodišta ili medišnih nastavaka ili antivaroznih podnjača i električnih ograda (čobanica) za pčelinjake – Podrška se daje za nabavku plodišta ili medišnih nastavaka ili antivaroznih podnjača u cilju poboljšanja higijensko-sanitarnih uslova u kojima se pčelinje društvo nalazi. Podrška se daje u iznosu do **50%** odobrenog troška. Bliži uslovi će biti definisani Javnim pozivom.

Korisnici su registrovani poljoprivredni proizvođači, odobreni centri za selekciju pčelinjih matice i uzgajivači matice, registrovana privredna društva za preradu voska, lokalne pčelarske organizacije i Savez.

BILJNA PROIZVODNJA

DIREKTNA PLAĆANJA U BILJNOJ PROIZVODNJI

Podrška se obezbjeđuje za sve obradive površine. Obradiva površina je oranica sa poljoprivrednom kulturom, obradivo zemljište u stakleniku/plasteniku sa poljoprivrednom kulturom i površina pod višegodišnjim zasadam na kojoj se obavlja poljoprivredna djelatnost. Iznos podrške je do **250€/ha** obradive površine (plus **dodatnih 10€/ha** za korisnike **mlađe od 40 godina**).

Korisnici su registrovana poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju sljedeće uslove:

- Posjeduju zasad minimalne površine od **0,3 hektara** (minimalna čestica je 0,1ha);
- Poštuju principe dobre poljoprivredne prakse;
- Upišu obradive površine u SIZEP sistem prije podnošenja zahtjeva

Proizvođači višegodišnjih krmnih kultura, osim u godini zasnivanja usjeva, imaju pravo na direktna plaćanja u iznosu od **100€/ha** i u sljedeće tri godine za istu parcelu, pod uslovom da na njima primenjuju redovno agrotehničke mjere i da godišnje dostavljaju zahtjev za podršku.

PODRŠKA PROIZVODNJI SJEMENSKOG MATERIJALA

Podrška se obezbjeđuje za proizvodnju sjemenskog krompira kategorije:

- osnovni sjemenski krompir (oznaka: SE1, SE2, E) do **700€/ha**;
- sertifikovani sjemenski krompir (oznaka: A i B) do **300€/ha**;
- sjemensku proizvodnju žitarica do **300€/ha**.

Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar proizvođača sjemenskog materijala poljoprivrednog bilja i Registar poljoprivrednih gazdinstava koji zadovoljavaju sljedeće kriterijume:

- posjeduju zasad minimalne površine od **0,5 hektara**;
- proizvodnju obavljaju u skladu sa propisanim zahtjevima za sjemensku proizvodnju (stručna i zdravstvena kontrola i sertifikacija), što se potvrđuje izvještajem Sektora za fitosanitarne poslove;
- blagovremeno dostave u cjelosti popunjen obrazac zahtjeva za podršku.

Zahtjev za podršku dostavlja se Ministarstvu na obrascu koji se može preuzeti sa zvanične internet stranice Ministarstva i u kancelarijama Ministarstva i Direkcije za savjetodavneposlove u oblasti biljne proizvodnje.

Rok za dostavljanje zahtjeva je **1. oktobar**.

DIREKTNA PLAĆANJA ZA PROIZVODNJU DUVANA

Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po hektaru zasijane odnosno zasađene površine duvana.

Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava, koji zadovoljavaju sljedeće kriterijume:

- zasnovali su proizvodnju u 2022. godini;
- primjenjuju redovne agrotehničke mjere;
- poštuju principe dobre poljoprivredne prakse i
- imaju zaključen ugovor sa registrovanim obrađivačima duvana.

Utvrđene površine uzgojenog duvana upisuju se u evidencije koje vodi Direkcija za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje i u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

Iznos direktnih plaćanja posađenog duvana je **1.000€** po hektaru.

Utvrđene površine uzgojenog duvana upisuju se u evidencije koje vodi Direkcija za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje i u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

PODRŠKA RAZVOJU VINOGRADARSTVA I VINARSTVA

Korisnici: Registrovani poljoprivredni proizvođači upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava i u Vinogradarski registar
Razvoj vinogradarstva podržava se kroz:

- podršku za zasnivanje novih vinograda;
- nabavku potpornih elemenata za uzgoj (stubovi i žica);
- nabavku mreža za zaštitu od ptica;
- nabavku sistema za navodnjavanje;
- nabavku opreme za proizvodnju, čuvanje vina i vinskih destilata;
- nabavka protivgradne mreže sa pratećom konstrukcijom.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **6.000€**. Pored iznosa podrške od **60%** još dodatnih **10%**, odnosno ukupno **70%** za poljoprivredne osiguranike koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, odnosno koji su upisani u Registar poljoprivrednika u skladu sa propisom kojim je uređeno obavljanje poljoprivredne djelatnosti kao jedinog ili glavnog zanimanja i koji su do trenutka podnošenja zahtjeva za podršku, izmirili doprinose u skladu sa zakonom, dospjele do 30. juna 2021. godine, po osnovu upisa u ovaj Registar.

Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani Javnim pozivom.

PODRŠKA PODIZANJU, MODERNIZACIJI I OPREMANJU PROIZVODNIH VOĆNIH ZASADA

I Komponenta: Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

Podrška se daje za:

- podizanje novih voćnih zasada;
- nabavku potpornih stubova za špalirni uzgoj (stubovi i žica);
- nabavku mreža za zaštitu od ptica;
- nabavku sistema za navodnjavanje;
- nabavku agrotekstila;
- podizanje tunela za uzgoj jagoda;
- nabavku folija za zaštitu od kiše sa pratećom konstrukcijom u cilju sprečavanja pucanja plodova.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **6.000€**. Pored iznosa podrške od 60%.

Dodatnih 10%, podrške za poljoprivredne osiguranike.

II Komponenta: Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i registre koje vodi Organ uprave.

Podrška se daje za:

- nabavku protivgradne mreže sa pratećom konstrukcijom.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **80%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **8.000€**.

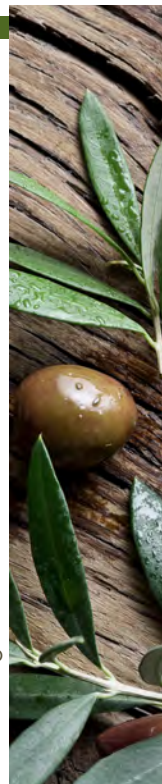
PODRŠKA RAZVOJU MASLINARSTVA

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar proizvođača maslina odnosno Registar proizvođača maslinovog ulja, kao i u Registar poljoprivrednih gazdinstava i registre koje vodi Organ uprave. Pravo na podršku mogu ostvariti i udruženja proizvođača maslina i maslinovog ulja na osnovu podnešenog predloga projekta Ministarstvu. Razvoj maslinarstva podržava se kroz:

- pripremu zemljišta za sadnju maslina na nekorištenom (kamenitom, teže pristupačnom) terenu;
- podizanje novih zasada maslina;
- revitalizaciju starih zasada maslina;
- nabavku sistema za navodnjavanje;
- izgradnju podzida u zasadima u cilju čuvanja zemljišta od erozije;
- upravljanje biljnim otpadom.

Poljoprivredno gazdinstvo podnosi Ministarstvu zahtjev u skladu sa Javnim pozivom za 2022. godinu najkasnije do **1. novembra**.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **6.000€**. Pored iznosa podrške od 60%, još dodatnih **10%**, odnosno ukupno **70%** podrške od iznosa prihvatljive investicije mogu ostvariti oni podnosioci zahtjeva koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, odnosno koji su upisani su u Registar poljoprivrednika u skladu sa propisom kojim je uređeno obavljanje poljoprivredne djelatnosti kao jedinog ili glavnog zanimanja i koji su do trenutka podnošenja zahtjeva za podršku, izmirili doprinose u skladu sa zakonom, dospjele do 30. juna 2021. godine, po osnovu upisa u ovaj Registar.

PODRŠKA POVRTARSKOJ PROIZVODNJI

Pravo na podršku za nabavku sjemenskog i sadnog materijala imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i koja su podnijela prijavu proizvodnje za tekuću godinu Organu uprave.

Mjera se realizuje sprovođenjem Javnog poziva za nabavku kroz dvije komponente:

Komponenta I:

- nabavka sertifikovanog sjemenskog/sadnog materijala povrtarskih kultura za proizvodnju povrća u prolječno-ljetnjem periodu;
- nabavka sertifikovanog sadnog materijala (rasada) povrtarskih kultura za jesenju sadnju.

Komponenta II:

- investicije u plasteničku proizvodnju: nabavka konstrukcije, folija/najlona, sistema za navodnjavanje i sistema za orošavanje, mreža za zasjenu, agrotekstila i agrila;
- uspostavljanje sistema za navodnjavanje za proizvodnju povrća na otvorenom polju.

Maksimalno prihvatljiva investicija za **komponentu I** iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **30%** vrijednosti prihvatljive investicije, osim za proizvodnju rasada iz domaće proizvodnje do **50%**.

Dodatnih 10%, podrške za poljoprivredne osiguranike.

Maksimalno prihvatljiva investicija za **komponentu II** iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **70%** vrijednosti prihvatljive investicije za uspostavljanje plastenika, a za uspostavljanje sistema za navodnjavanje na otvorenom polju do **50%** vrijednosti prihvatljive investicije.

Dodatnih 10%, podrške za poljoprivredne osiguranike.

PODRŠKA PODIZANJU VIŠEGODIŠNJIH ZASADA LJEKOVITOG I AROMATIČNOG BILJA

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i registrirana primarnih proizvođača u skladu sa zakonom.

Uzgoj ljekovitog i aromatičnog bilja podržava se kroz:

- zasnivanje plantaža: žalfije (*Salvia officinalis*), lavande (*Lavandula angustifolia*), kantariona (*Hypericum perforatum*), smilja (*Helichrysum arenarium*), majčine dušice (*Thymus serpyllum*), timijana (*Thymus vulgaris*), matičnjaka (*Melissa officinalis*), pelina (*Artemisia absinthium*), lincure (*Gentiana lutea*) i dr.vrsta višegodišnjeg ljekovitog i aromatičnog bilja;
- nabavku sistema za navodnjavanje.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **60%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **6.000€**.

Dodatnih 10% podrške za poljoprivredne osiguranike.

PODRŠKA ZASNIVANJU I ODRŽAVANJU MATIČNIH ZASADA ODREĐENIH VOĆNIH I ŠUMSKIH VRSTA

Podrška se obezbeđuje za:

-**podizanje matičnih zasada** predosnovne i osnovne kategorije za nabavljena matična stabala odnosno podloge, a za matična stabla zaštićene sorte (u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravo oplemenjivača biljnih sorti treba da ima ovlašćenje nosioca prava oplemenjivača za korišćenje reprodukcionog materijala te sorte) u iznosu do **1.000,00€** po korisniku;

-**proizvodnju sjemena i sadnog materijala šumskih vrsta drveća** u iznosu do **1.000,00€**;

-**nabavku i postavljanje mrežanika** sa elementima za:

- prekrivanje matičnih zasada u iznosu do **50%** ukupne investicije;
- uskladištenje sadnica u iznosu do **50%** ukupne investicije;

-**nabavku opreme potrebne za čuvanje i umnožavanje sadnog materijala voćaka** u iznosu do **1.000,00€** po korisniku;

Kriterijmi za podršku:

-**podizanje matičnih zasada**: za nabavljena matična stabla sertifikat o kvalitetu zemlje izvoznice za predosnovne i osnovne kategorije sadnog materijala voća odnosno fitosertifikat, a za zaštićene sorte u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravo oplemenjivača biljnih sorti i ovlašćenje nosioca prava za korišćenje te sorte;

-**nabavka i postavljanje mrežanika**: faktura/JCI za nabavku mrežanika sa elementima za prekrivanje matičnih zasada i uskladištenje sadnica;

-**nabavka opreme potrebne za čuvanje i umnožavanje sadnog materijala voćaka**: faktura/JCI za nabavku.

Ako ukupna visina zahtjeva za plaćanja direktne podrške prevazilazi budžetom planirani iznos, proporcionalno se smanjuje.

EKONOMSKO - INVESTICIONE MJERE

PODRŠKA INVESTICIJAMA U PRERADI NA GAZDINSTVIMA

Korisnik podrške je nosilac poljoprivrednog gazdinstva, koje mora biti upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava, u skladu sa važećim Pravilnikom o obliku i načinu vođenja registra subjekata i registra poljoprivrednih gazdinstava.

Podržavaju se investicije za kupovinu nove namjenske opreme za preradu, čuvanje i pakovanje proizvoda i adaptaciju objekata/prostorija za preradu, čuvanje i pakovanje. Kod adaptacije objekata/prostorija podržava se samo adaptacija objekata/prostorija koji nijesu u okviru stambenih prostorija, a upisane su u listu nepokretnosti.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **50%** vrijednosti prihvatljive investicije (do **5.000€**), osim za mlade poljoprivrednike (starosti do 40 godina u trenutku objavljivanja javnog poziva) gdje podrška iznosi do **60%** prihvatljive investicije (do **6.000€**).

PODRŠKA ŽENSKOM PREUZETNIŠTVU U POLJOPRIVREDI

Pravo na podršku kroz ovu mjeru imaju žene koje su nosioci gazdinstva upisanog u Registar poljoprivrednih gazdinstava, do kraja trajanja Javnog poziva. Pravo na podršku odnosi se isključivo na pokretanje proizvodnje koja za rezultat ima plasiranje novog proizvoda ili proizvoda sa dodatom vrijednošću ili usluge na tržište.

Podrška se odobrava u svim segmentima poljoprivredne proizvodnje i diverzifikacije na ruralnom području. Biznis plan dostavlja se na obrascu koji je sastavni dio javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, sa internet stranice Ministarstva i u kancelarijama Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje ili Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva. Podrška se realizuje nakon administrativne i kontrole na terenu.

Maksimalno prihvatljiva sredstva iznose **10.000€**. Budžetska podršku iznosi do **70%** vrijednosti odobrenog biznis plana.

Podržaće se sljedeće aktivnosti u svim sektorima poljoprivredne proizvodnje:

- Uvođenje novih tehnologija koje imaju za cilj smanjenje troškova proizvodnje kroz racionalnu upotrebu inputa (vode, pesticida ili đubriva);
- Uvođenje inovativnih tehnologija za dobijanje električne energije putem solarnih sistema (panela).

U sektoru stočarstva podržava se i:

- Uvođenje inovativnih praksi ishrane radi smanjenja troškova hrane i poboljšanja produktivnosti/mliječnosti u govedarstvu (može uključivati uvođenje relevantnih IT tehnologija);
- Nabavka SMS/digitalnih vaga i drugih inovativnih rješenja sa ciljem povećanja prosječnih prinosa u pčelarstvu.

U sektoru biljne proizvodnje podržaće se i:

- Inovacije u oblasti zbrinjavanja otpada i nus proizvoda nastalih u postupku poljoprivredne proizvodnje;
- Uvođenje novih tehnologija za proizvodnju u zaštićenim prostorima (sistemi za zagrijavanje);
- Podrška proizvodnim inovativnim konceptima koji su prilagođeni da odgovore na klimatske promjene (tehnologije protiv mraza, mašine za orošavanje i sl);
- Podrška inovativnim tehnologijama (IT rješenja) koje imaju za rezultat smanjenu upotrebu pesticida, preciznu primjenu vode i đubriva, uključujući podršku za dobijanje atesta za rasprskivače.

Maksimalno prihvatljiva investicija iznosi **10.000€** uz budžetsku podršku do **80%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **8.000€**. Dodatnih **10%** ostvaruju poljoprivredni osiguranici. Podršku mogu istoristiti proizvođači upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava koji ispunjavaju kriterijume propisane ovom uredbom i Javnim pozivom.

UPRAVLJANJE RIZICIMA U POLJOPRIVREDI

Pravo na podršku imaju proizvođači upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava odnosno registre koje vodi Organ uprave. Podrška za upravljanje rizicima u poljoprivredi sastoji se iz:

- finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na poljoprivrednim usjevima, stočnom fondu i za osiguranje od požara za registrovana poljoprivredna gazdinstva,
- finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na uzgajalištima slatkovodne i morske akvakulture za privredna društva ili preduzetnike koji posjeduju dozvolu ili odobrenje za datu djelatnost ovog Ministarstva.

Kod osiguranja životinja neophodno je da se vrše redovni veterinarski pregledi i da su ispunjeni svi propisani zahtjevi zdravstvene zaštite, zahtjevi dobrobiti životinja pri uzgoju životinja.

Kod osiguranja usjeva i plodova neophodno je da su ispunjene sve agrotehničke mjere i dobra poljoprivredna praksa.

Podrška za osiguranje od šteta na poljoprivrednim usjevima, stočnom fondu i za osiguranje od požara može da iznosi do **50%** polise osiguranja.

Poljoprivredna gazdinstva, upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava koja posjeduju do 2 uslovna grla (goveda, ovaca, koza i svinja), do 20 pčelinjih društava odnosno 0,3 ha u biljnoj proizvodnji, a koja su pretrpjela štetu u tekućoj godini usljed i djelovanjem više sile mogu ostvari podršku, pod uslovom da ta šteta ne predstavlja osigurani slučaj.

OČUVANJE AUTOHTONIH GENETIČKIH RESURSA U POLJOPRIVREDI

Pravo na podršku imaju proizvođači proizvođači upisani u odgovarajuće registre Organa uprave koji uzgajaju autohtone vrste/sorte/rase i koji su saglasni da saraduju sa institucijom nadležnom za genetičke resurse po pitanju dostavljanja materijala i pružanja neophodnih informacija.

U biljnoj proizvodnji podrška se daje:

- za višegodišnje kulture: uzgoj i njega pojedinačnih (do 20) veoma starih stabala masline/čokota vinove loze ili zasada procijenjene starosti preko **200 godina** (za masline preko **1000 godina**), uzgoj i njega pojedinačnih stabala (do 20) ili zasada ostalih voćnih vrsta/sorti, koje su ugrožene genetskom erozijom, a za koje je dostavljen dokaz o starosti i dokazi o saradnji sa Crnogorskom bankom biljnih gena;
- za jednogodišnje kulture: uzgoj ratarskih i povrtarskih kultura na površini većoj od **0,3ha** po uzgajanoj vrsti a za koje su dostavljeni dokazi o saradnji sa Crnogorskom bankom biljnih gena koja je smještena na Biotehničkom fakultetu.

U stočarstvu podrškom je obuhvaćena:

- autohtona rasa goveda – buša, autohtone rase ovaca: žuja, sora, (jezero) pivska pramenka i ljaba, domaća balkanska koza (prioritetno crvene boje kostreti) i magarac.

Podrška je namijenjena i naučno-istraživačkim institucijama za rad na inventarizaciji, sakupljanju, morfološkoj karakterizaciji, genetičkoj identifikaciji i konzervaciji genetičkih resursa.

PODRŠKA ORGANSKOJ PROIZVODNJI

Podrška se daje proizvođačima koji proizvode organske proizvode u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji. Podrška se ostvaruje po hektaru proizvodne površine, pčelinjem društvu, jedinki živine i uslovnom grlu u stočarstvu. Podrška se obezbeđuje za kontrolu i sertifikaciju organske proizvodnje.

Pravo na podršku mogu ostvariti poljoprivredni proizvođači koji su upisani u Registar subjekata u organskoj proizvodnji zaključno sa 31. decembrom 2021. godine i u Registar poljoprivrednih gazdinstava, zaključno sa datumom prijave za podršku kroz ovu mjeru.

U biljnoj proizvodnji minimalne površine za podršku su:

- **0,15 ha** za proizvodnju povrća u zaštićenim prostorima i **0,3 ha** za proizvodnju povrća na otvorenom;
- **0,5 ha** za višegodišnje kulture (voće, ljekovito i aromatično bilje);
- **0,5 ha** za ratarske kulture.

U pčelarskoj proizvodnji minimalni kriterijum je 20 pčelinjih društava.

U stočarskoj proizvodnji minimalni kriterijumi su:

- 3 grla krava i priplodnih junica;
- 30 ovaca;
- 30 koza;
- 300 jedinki živine.

Pravo na podršku kroz ovu mjeru može se ostvariti samo za površine koje su upisane u Sistem za identifikaciju zemljišnih parcela (SIZEP) u skladu sa zakonom.

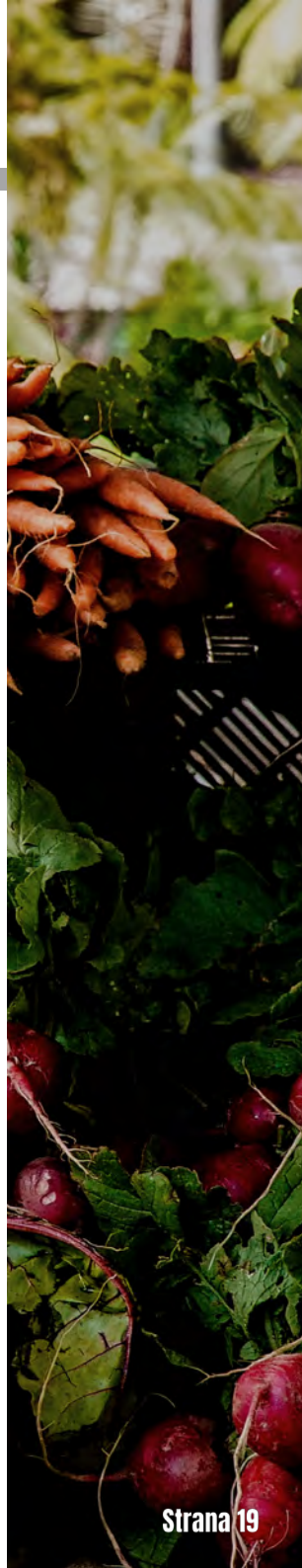
Ako se sabiraju površine od dvije ili više parcela, svaka od njih mora biti najmanje površine 0,1 hektara.

Plaćanje u biljnoj proizvodnji za:

- višegodišnje zasade – **400€/ha**;
- ratarsku proizvodnju – **250€/ha** (proizvođači višegodišnjih krmnih kultura, osim u godini zasnivanja usjeva, imaju pravo na podršku u iznosu od **100€** i u sljedeće tri godine za istu parcelu uz uslov da se iste prijavljuju za sertifikaciju i kontrolišu od strane ovlaštenog kontrolnog tijela);
- proizvodnju povrća – **350€/ha**.

Plaćanje u stočarskoj proizvodnji po:

- uslovnom grlu krave i junice – **100€**;
- uslovnom grlu ovaca i koza – **100€**;
- jedinki živine – **2€**;
- pčelinjem društvu – **40€**.

Korisnici sredstava su poljoprivredni proizvođači, kooperative, mikro, mala i srednja preduzeća, zanatlije i ostali kako je definisano Uredbom o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta pretpristupne pomoći evropske unije i IPARD II programom.

IPARD II program sprovodiće se kroz objavu Javnih poziva, kojima će detaljno biti definisani korisnici i kriterijumi za podršku u skladu sa propisom kojim je uređena realizacija i postupak korišćenja sredstava iz instrumenta predpristupne pomoći evropske unije (IPARD II program).

- **M1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“**

Podrška se dodjeljuje za: primarnu proizvodnju u sektorima proizvodnje mlijeka, mesa, jaja, voća i povrća, vinogradstva, maslinarstva, pčelarstva, ljekovitog i aromatičog bilja, ribarstva i akvakulture: Podrška: **60-70%**; Visina prihvatljivih troškova: **od 10.000 do 500.000,00 eura**

- **M3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda“**

Podrška se dodjeljuje za: prerađivačke kapacitete u sektorima proizvodnje mlijeka, mesa, voća i povrća, vinarstva, maslinarstva, ljekovitog i aromatičog bilja, ribarstva i akvakulture: Podrška: **50%**; Visina prihvatljivih troškova: **od 40.000,00 do 1.500.000,00 eura**.

- **M7 Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja -**

Podrška se dodjeljuje investicijama u sektoru ruralnog turizma do maksimalnih **65%** od prihvatljivih troškova. Visina prihvatljivih troškova: **od 10.000 do 150.000,00 eura**.

PODRŠKA AKTIVNOSTIMA KOOPERATIVA, UDRUŽENJA I ORGANIZACIJA PROIZVOĐAČA

Podrška se daje za realizaciju plana i programa, osnivanja i rada kooperativa i udruženja za organizovanje proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima, prerade, promocije i prodaje poljoprivredno - prehrambenih proizvoda, snabdijevanja repromaterijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, nabavku poljoprivredne mehanizacije i djelova za poljoprivrednu mehanizaciju i tehnološke opreme.

Podrška se daje za osnivanje i rad organizacija proizvođača i može se dodijeliti organizaciji proizvođača koju je Ministarstvo priznalo u skladu sa propisanim uslovima. Za podršku priznatim organizacijama proizvođača prihvatljivi su troškovi za iznajmljivanje prostora, nabavku kancelarijske opreme, uključujući računarsku opremu i softver, režije, pravne usluge i ostali troškovi. U slučaju kupovine prostora prihvatljivi troškovi su ograničeni na troškove iznajmljivanja tog prostora po tržišnim cijenama. Ministarstvo će zainteresovanim proizvođačima pružiti podršku u smislu obuka i studijskih posjeta, kao i pružanja konsultantskih usluga, kako bi se obezbijedilo ispunjavanje uslova neophodnih za osnivanje, odnosno priznavanje organizacije proizvođača u skladu sa propisanim usloviima.

Priznatim organizacijama proizvođača može se dodijeliti podrška u vrijednosti do **10.000€**. Komisija za dodjelu sredstava obaviće kontrolu kako bi provjerila jesu li ciljevi iz finansijskog plana postignuti. Zahtjevi se podnose Ministarstvu do **30. juna**.

PODRŠKA ZA NABAVKU MEHANIZACIJE, PRIKLJUČAKA I OPREME U FUNKCIJI PRIMARNE PROIZVODNJE

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava.

Mjera se realizuje sprovođenjem Javnog poziva za nabavku kroz dvije komponente:

- **KOMPONENTA I:** nabavka dvoosovinskih traktora,
- **KOMPONENTA II:** nabavka mehanizacije, priključaka i opreme u zavisnosti od vrste poljoprivredne proizvodnje.

Poljoprivredno gazdinstvo podnosi Ministarstvu zahtjev u skladu sa Javnim pozivom za 2022. godinu. Zahtjev se dostavlja isključivo na obrascu, koji je sastavni dio Javnog poziva, a može se preuzeti u prostorijama Ministarstva, na internet stranici Ministarstva i u prostorijama Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje i Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva. Podrška se realizuje nakon administrativne i kontrole na terenu.

Specifični kriterijumi za podršku biće definisani Javnim pozivom.

Maksimalno učešće budžetskih sredstava je:

- **KOMPONENTA I: 40%** od vrijednosti prihvatljive investicije, a ne više od **4.500€** po odobrenom Zahtjevu;
- **KOMPONENTA II: do 50%** vrijednosti prihvatljive investicije, a ne više od **3.000€** po podnesenom zahtjevu.

Prihvatljiv je maksimalno jedan zahtjev po gazdinstvu za samo jednu komponentu. Ako ukupna visina podrške, na osnovu zahtjeva za dodjelu podrške, prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, Ministarstvo će prekinuti dalju realizaciju mjere, obavijestiti poljoprivredne proizvođače odnosno proporcionalno smanjiti iznos sredstava podrške u odnosu na svaki pojedinačni zahtjev za dodjelu podrške.

PODRŠKA INVESTICIJAMA ZA IZGRADNJU BUNARA I BISTIJERNI

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva koja posjeduju i obrađuju najmanje 0,5 ha voćnjaka i vinograda odnosno 1 ha oranica odnosno 0,3 ha plastenika, a u dijelu stočarske proizvodnje gazdinstva koja u vlasništvu imaju minimum tri uslovna grla.

Za nabavku tifona minimalna površina pod ratarskim, povrtarskim i krmnim usjevima treba da bude **3 ha**.

Mjera se realizuje sprovođenjem Javnog poziva za investicije u:

- bušenje bunara i ugradnja prateće opreme;
- nabavku novih tifona;
- nabavku motornih pumpi za vodu;
- nabavku rezervoara (tankova) za vodu;
- izgradnju bistijerni;
- adaptaciju postojećih bistijerni.

Maksimalno prihvatljiva investicija za podršku iznosi iznosi **7.000€** uz budžetsku podršku do **50%** vrijednosti prihvatljive investicije, odnosno do **3.500€**.

Dodatnih 10%, podrške za poljoprivredne osiguranike.

PODRŠKA POKRETANJU I RAZVOJU POSLOVANJA MLADIH POLJOPRIVREDNIKA

Komponenta I – Podrška pokretanju poslovanja mladih poljoprivrednika

Pravo na podršku kroz ovu mjeru imaju mladi ljudi, koji su nezaposleni i imaju završenu srednju poljoprivrednu/veterinarsku školu ili završen poljoprivredni/veterinarski fakultet, koji posjeduju poljoprivredno zemljište i koji žele da se bave poljoprivredom.

Kriterijumi za podršku su sljedeći:

- fizičko lice, starosti od 18 do 40 godina;
- na evidenciji Zavoda za zapošljavanje;
- završena srednja poljoprivredna/veterinarska škola ili završen poljoprivredni/biotehnički/veterinarski fakultet;
- posjeduje zemlju na svoje ime ili kao član kućne zajednice registrovanog poljoprivrednog gazdinstva ili posjeduje ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta zaključen na period od najmanje 7 godina.

Učešće budžetskih sredstava za podršku je **100%**, odnosno do **10.000 €** po odobrenom biznis planu i po jednom mladom poljoprivredniku.

Komponenta II – Podrška razvoju poslovanja mladih poljoprivrednika

Pravo na podršku kroz ovu mjeru imaju mladi ljudi, koji se već bave poljoprivrednom proizvodnjom na svom registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu.

Kriterijumi za podršku su sljedeći:

- fizičko lice, starosti od 18 do 40 godina;
- posjeduje Rješenje o upisu u Registar poljoprivrednih gazdinstava;
- posjeduje Rješenje o upisu u Registar poljoprivrednih osiguranika.

Maksimalna vrijednost investicije za podršku opisane u biznis planu je do **10.000 €**.

Učešće budžetskih sredstava za podršku je **70%**, odnosno do **7.000 €** po odobrenom biznis planu i po jednom mladom poljoprivredniku.

Podrška se odobrava za primarnu poljoprivrednu proizvodnju:

- višegodišnji zasadi;
- povrtarska i ratarska proizvodnja;
- stočarstvo.

RAZVOJ SELA - IZGRADNJA INFRASTRUKTURE

Podrška se daje za poboljšanje ruralne infrastrukture, a posebno za:

- izgradnju nove i adaptaciju i rekonstrukciju postojeće infrastrukture (put, voda, struja i ostala infrastruktura) do pojedinih ili grupa seoskih domaćinstava, pristup katunima, infrastruktura u okviru gazdinstva;
- projekte razvoja elektro mreže u ruralnim područjima, kao i korišćenje solarne energije;
- projekte podrške radu mašinskih prstenova;
- ostale projekte ruralne infrastrukture.

Ministarstvo je u saradnji sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede (IFAD) započelo projekat razvoja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP) koji se implementira u sedam crnogorskih opština (Nikšić, Šavnik, Žabljak, Bijelo Polje, Mojkovac, Petnjica i Berane). Postoje dvije osnovne komponente projekta i to: razvoj klastera i razvoj ruralne infrastrukture.

Glavne vrste infrastrukture koje će biti prihvatljive pod ovom komponentom će obuhvatiti javnu infrastrukturu kao što su infrastruktura za snabdijevanje vodom, uključujući vodne akumulacije, sistemi za vodosnabdijevanje višestruke namjene i lokalne i seoske puteve uključujući potrebne pomoćne strukture/objekte.

PODRŠKA OPŠTIM SERVISIMA U POLJOPRIVREDI

OBRAZOVANJE, ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ANALIZE

Podrška se usmjerava u:

- poboljšanje uslova školovanja u srednjim školama i fakultetima i stipendiranje kadrova u zemlji i inostranstvu;
- jačanje naučno-istraživačkog i razvojnog rada, poboljšanje laboratorijskih kapaciteta kroz nabavku nove opreme sa direktnom primjenom u poljoprivredi;
- primjena inovacija u poljoprivredi;
- izradu ekonomskih analiza za potrebe agrarne politike sa posebnim akcentom na izračun koeficijenta monetarne vrijednosti poljoprivrednih proizvoda – Standard Output (planiranje mjera i ocjena efekata njihove primjene).

POLITIKA KVALITETA- ŠEMA KVALITETA

Opredjeljuje se podrška za pripremu i definisanje neophodne dokumentacije za registraciju kolektivne šeme kvaliteta, u iznosu do **5.000€**, po jednoj oznaci. Podrška se dodjeljuje grupama proizvođača ili prerađivača koji su kroz edukativne aktivnosti stekli znanja u pogledu uvođenja i praćenja šeme kvaliteta i koji su podnijeli zahtjev za registraciju Ministarstvu, sa predviđenom dokumentacijom, u skladu sa odredbama relevantnih pravnih akata: Zakonom o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda („Službeni list CG“, broj 22/17), i Zakonom o jakim alkoholnim pićima („Službeni list CG“, broj 53/16), kao i za unapređivanje znanja za ocjenjivanje kvaliteta proizvoda.

Podrška se daje za sertifikovane proizvode registrovane kao oznaka porijekla, geografska oznaka, garantovano tradicionalni specijalitet, viši kvalitet, i iznosi **500€** po proizvođaču.

PODRŠKA PLASMANU ORGANSKIH PROIZVODA

Podrška se daje proizvođačima koji proizvode organske proizvode u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji.

Podrška se ostvaruje u odnosu na količinu organskog proizvoda koji se plasira na tržište. Pravo na podršku mogu ostvariti poljoprivredni proizvođači koji su upisani u Registar subjekata u organskoj proizvodnji zaključno sa 31. decembrom 2021. godine i u Registar poljoprivrednih gazdinstava, zaključno sa datumom prijave za podršku kroz ovu mjeru. Pravo na podršku mogu ostvariti organski proizvođači isključivo za proizvod za koji posjeduju sertifikat izdat u 2022. godini, i to za količinu proizvoda koja je navedena u prilogu sertifikata datog organskog proizvoda i dokaza o količini organskih proizvoda plasiranih na tržište.

Obračun podrške vrši se na osnovu administrativne i terenske kontrole.

Bliži kriterijumi koji se odnose na potrebnu dokumentaciju, uslove i postupak za ostvarivanje prava na podršku, iznos podrške, kao i rok za podnošenje zahtjeva, utvrđuje Ministarstvo Javnim pozivom.

UVOĐENJE STANDARDA KVALITETA I BEZBJEDNOSTI HRANE

Podrška se odnosi na troškove uvođenja, sertifikacije i resertifikacije sistema kvaliteta i bezbjednosti hrane i iznosi najviše **50%** ukupnih troškova uvođenja, sertifikacije i resertifikacije, maksimalno do **4.000€** po projektu. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava za podršku biće definisani Javnim pozivom koji će objaviti Ministarstvo.

Podrška se realizuje na kraju investicije nakon administrativne kontrole i dobijenog sertifikata od strane akreditovanog tijela.

Laboratorijsku kontrolu kvaliteta poljoprivrednih, prehrambenih proizvoda (vina, alkoholnih pića, eteričnog ulja, maslinovog ulja, meda i drugih pčelinjih proizvoda, proizvodi od voća, povrća i žitarica) i laboratorijsku analizu plodnosti zemljišta.

Pravo na nadoknadu troškova za obavljenju fizičko-hemijsku analizu vina, alkoholnog pića, maslinovog i eteričnog ulja, meda i drugih pčelinjih proizvoda prilikom stavljanja proizvoda u promet, mogu da ostvare registrovani proizvođači koji su upisani u odgovarajuće registre Organa uprave čija godišnja proizvodnja ne prelazi:

- 30.000 litara vina;
- 10.000 litara alkoholnog pića;
- 1.000 litara maslinovog ulja;
- 100 litara eteričnog ulja i
- 2.000 kg meda.

Pravo na nadoknadu troškova za obavljenju fizičko-hemijsku analizu prerađenih proizvoda od voća, povrća i žitarica ima registrovano porodično poljoprivredno gazdinstvo, pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje proizvodi, obrađuje i prerađuje male količine primarnih proizvoda, iz sopstvene proizvodnje (do 100 kilograma nedjeljno) i koje je upisano u odgovarajuće registre Organa uprave.

Visina podrške je do **70%** od ukupnih troškova analize, na osnovu dostavljenog zahtjeva, rezultata analize i dokaza o uplati. Maksimalna visina podrške po proizvođaču je **300 eura**.

Pravo na nadoknadu troškova za obavljenju analizu plodnosti zemljišta, mogu da ostvare registrovani poljoprivredni proizvođači u godini zasnivanja proizvodnog zasada i koje je upisano u odgovarajuće registre Organa uprave. Minimalna površina zasada je 0,3 ha. Visina podrške je do **70%** cijene analize i isplaćuje se na osnovu dostavljenog zahtjeva, rezultata analize sa preporukom za đubrenje i dokaza o uplati.

Rok za dostavljanje zahtjeva je **30. novembar**.

PROMOCIJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I POLJOPRIVREDE, EDUKACIJA, STUDIJSKA PUTOVANJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA

Mjera jačanja konkurentnosti poljoprivrede se sprovodi kroz podršku raznim vidovima promotivnih kampanja:

- učešće na regionalnim i međunarodnim sajmovima i izložbama;
- promocija crnogorskih proizvoda;
- organizovanje lokalnih sajmova, izložbi i drugih manifestacija vezanih za poljoprivredu i ruralni razvoj;
- studijske posjete poljoprivrednih proizvođača u inostranstvu;
- promocija poljoprivrednih proizvoda kroz internet marketing i časopise.

Pravo na sredstva podrške za promociju poljoprivrednih proizvoda mogu ostvariti pravna i fizička lica, koja uz zahtjev dostave spisak izlagača koji moraju biti upisani u odgovarajući registar Organa uprave.

Prednost za dobijanje podrške imaju kooperative i udruženja u odnosu na individualne poljoprivredne proizvođače.

Podrška se daje u vidu kofinansiranja.

SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU - PROGRAM STARAČKIH NAKNADA

U Crnoj Gori u ruralnim sredinama žive domaćinstva čiji članovi su se bavili poljoprivredom kao jednim i glavnim zanimanjem, ali zbog specifičnosti socijalne politike nijesu bili u mogućnosti da ostvare pravo na penziju, drugu vrstu naknade ili socijalnog davanja. Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju utvrdio je da nosiocu porodičnog poljoprivrednog gazdinstva pripada pravo na staračku naknadu. Većina domaćinstava u ruralnoj sredini bave se poljoprivredom uglavnom za svoje potrebe i na taj način održavaju život na selu kojem prijete depopulacija.

Pored staračkih naknada, kroz ovu mjeru Ministarstvo može odobriti jednokratnu interventnu novčanu pomoć.

Staračka naknada obezbjeđuje se za jednog supružnika, Ako živi na selu i bavi se poljoprivredom za svoje potrebe, pri čemu ni jedan od supružnika nema primanja po drugom osnovu.

Jednokratnu interventnu novčanu pomoć mogu ostvariti najugroženija seoska domaćinstva, a odluka o visini podrške se donosi na osnovu mišljenja Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti biljne proizvodnje ili Direkcije za savjetodavne poslove u oblasti stočarstva. Navedenu pomoć mogu da ostvare i porodice u stanju socijalne potrebe, koje nijesu u mogućnosti da obezbijede osnovne životne uslove.

RIBARSTVO

MODERNIZACIJA PROFESIONALNE RIBOLOVNE FLOTE ZA ULOV DEMERZALNIH RESURSA

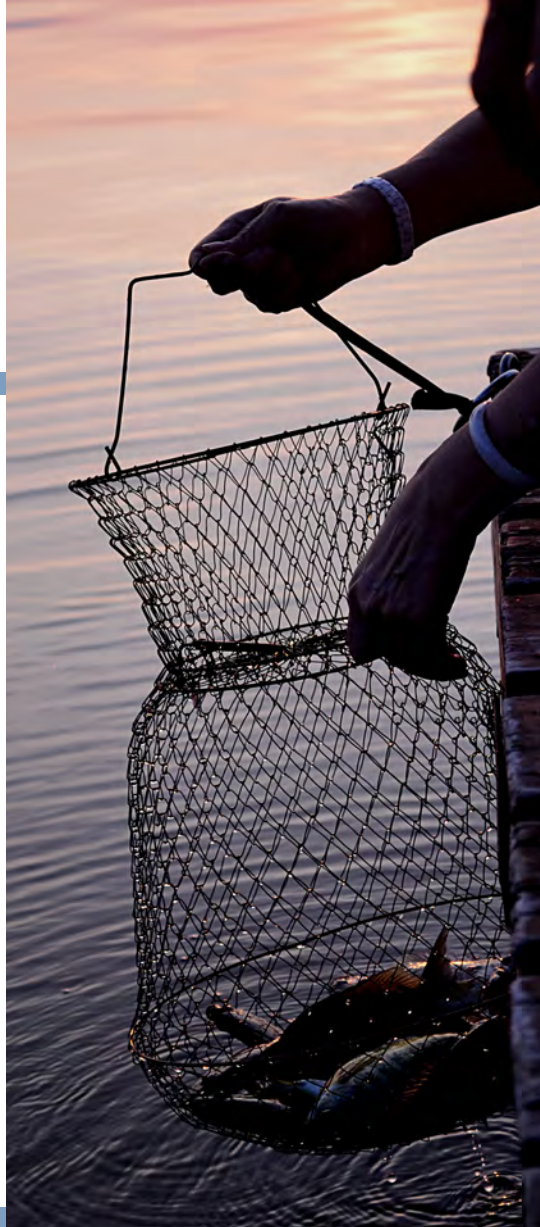
Podrška modernizaciji profesionalne ribolovne flote za ulov demerzalnih resursa odnosi se na kofinansiranje profesionalnih ribara (nosilaca dozvole za obavljanje velikog privrednog ribolova) u troškovima rekonstrukcije ribolovnih plovniha objekata, zamjene glavnog motora, opravke i servisa glavnog motora, nabavke novog pomoćnog motora, povećanja higijenskih i zdravstvenih standarda na plovilu, nabavke ribolovnog alata i opreme, nabavke sigurnosne opreme na ribolovnom plovnom objektu, kao i elektronskih uređaja za povećanje efikasnosti prilikom ulova.

Maksimalan iznos budžetskih sredstava je do **50%** vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do **10.000 €**.

Kriterijumi za podršku biće definisani Javnim pozivom.

MODERNIZACIJA PROFESIONALNE RIBOLOVNE FLOTE ZA ULOV PELAGIČNIH RESURSA

Podrška modernizaciji profesionalne ribolovne flote za ulov pelagičnih resursa odnosi se na kofinansiranje profesionalnih ribara (nosilaca dozvole za obavljanje velikog privrednog ribolova) u troškovima rekonstrukcije ribolovnih plovniha objekata, zamjene glavnog motora, opravke i servisa glavnog motora, nabavke novog pomoćnog motora, povećanja higijenskih i zdravstvenih

standarda na plovilu, nabavke ribolovnog alata i opreme, nabavke sigurnosne opreme na ribolovnom plovnom objektu, kao i elektronskih uređaja za povećanje efikasnosti prilikom ulova.

Maksimalan iznos budžetskih sredstava je do **50%** vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do **10.000 €**.

Kriterijumi za podršku biće definisani Javnim pozivom.

MODERNIZACIJA PROFESIONALNE RIBOLOVNE FLOTE U MALOM PRIVREDNOM RIBOLOVU

Podrška u modernizaciji i osavremenjivanju postojećih ribolovnih plovih objekata dužine od 3 do 10 m u malom privrednom ribolovu odnosi se na kofinansiranje u troškovima zamjene motora, opravke i servisa glavnog motora, nabavke novog pomoćnog motora, nabavke novog plovila, rekonstrukcije i adaptacije plovila, zamjene ribolovne opreme za povećanje efikasnosti prilikom ulova, odnosno prelaska na selektivnije alate, nabavke sigurnosne opreme na ribolovnom plovnom objektu.

Maksimalan iznos budžetskih sredstava je do **50%** vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do **6.500€**. Kriterijumi za podršku biće definisani Javnim pozivom.

POBOLJŠANJE KONKURENTNOSTI I EFIKASNOSTI SEKTORA MARIKULTURE

Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture odnosi se na:

- kofinansiranje troškova uzgajivača ribe i školjaka za rekonstrukciju uzgajališta;
- izgradnju ili rekonstrukciju objekata za skladištenje hrane i skladištenje opreme;
- nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda uzgoja na tržište, rekonstrukciju ili nabavku splava za operativni rad uzgajališta;
- nabavku zaštitnih mreža radi zaštite uzgajališta od predatora.

Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do **50%** vrijednosti odobrene investicije, maksimalno do **7.000€**. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani Javnim pozivom.

Ako ukupna visina podrške, na osnovu zahtjeva za dodjelu podrške, prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, Ministarstvo će prekinuti dalju realizaciju mjere, obavijestiti privredna društva i preduzetnike koji imaju dozvolu za marikulturu odnosno proporcionalno smanjiti iznos sredstava podrške u odnosu na svaki pojedinačni zahtjev za dodjelu podrške.

DIREKTNIA PLAĆANJA U MARIKULTURI - UZGOJ ŠKOLJAKA

Pravo na podršku imaju privredna društva i preduzetnici koji imaju dozvolu za marikulturu. Podrška se ostvaruje isključivo za proizvodnju školjaka (mušulja i kamenica), ostvarenu na sopstvenom uzgajalištu. Visina podrške se ostvaruje na osnovu površine uzgajališta navedene u dozvoli za marikulturu i na osnovu ostvarene prosječne proizvodnje za posljednje dvije godine na sledeći način:

0,3 €/m² prijavljene korisne površine uzgajališta, ako je prosjek proizvedenih školjaka iznosio preko 2 kg/m²; **0,2 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta, ako je prosjek proizvedenih školjaka iznosio između 1-2 kg/m²; **0,1 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta, ako je prosjek proizvedenih školjaka iznosio ispod 1 kg/m².

Rok za dostavljanje zahtjeva je **30. septembar 2022. godine**.

ODRŽIVO UPRAVLJANJE I OČUVANJE RESURSA RIBE I DRUGIH MORSKIH ORGANIZAMA

Podrška se obezbjeđuje Institutu za biologiju mora za sprovođenje godišnjeg programa prikupljanja podataka u morskome ribarstvu (DCF-DCRF), vršenje istraživanja potencijalnih lokacija za marikulturu na otvorenom moru i sprovođenje istraživanja.

Podrška se obezbjeđuje projektu za izradu selektivnijeg ribolovnog alata mreže kočice, kao i obuka za ribare za pletenje navedenih mreža.

Podrška Institutu za biologiju mora u dijelu sprovođenja godišnjeg plana prikupljanja podataka (DCF-DCRF) isplaćuje se kvartalno, na osnovu podnešenog zahtjeva i ispostavljenih dokaza o ostvarenim troškovima. Isplata u dijelu ostvarenih troškova za istraživanje potencijalnih lokacija za marikulturu na otvorenom moru, sprovođenje istraživanja radi procjene resursa školjaka isplaćuje se polugodišnje, na osnovu podnešenog zahtjeva, izvještaja i ispostavljenih dokaza o ostvarenim troškovima.

MIDAS 2 - KOMPONENTA 3 MODERNIZACIJA SEKTORA RIBARSTVA

Aktivnosti kroz koje se pruža podrška korisnicima u okviru Komponente 2, MIDAS 2 projekta definisani su Ugovorom o zajmu, Operativnim priručnikom MIDAS 2 projekta i procedurama Svjetske Banke.

Mjere i kriterijumi za izgradnju ribarskih luka, opremanje mjesta prvog iskrcaja, unapređenje inspekcije i nadzora ribolovnih aktivnosti, kao i organizaciju obuka i studijskih putovanja za profesionalne ribare biće definisani u skladu sa pravilima Svjetske banke i Operativnim priručnikom MIDAS 2 projekta.

Podrška jačanja privrednog ribolova na Skadarskom jezeru odnosi se na kofinansiranje privrednih ribara (nosilaca važeće dozvole za obavljanje privrednog ribolova koje su izdate od strane NP Skadarsko jezero) u troškovima nabavke ribolovnog plovnog objekta, nabavkemotora, nabavke ribolovne opreme za povećanje efikasnosti prilikom ulova i nabavke ledomata. Maksimalan iznos budžetskih sredstava je do **50%** vrijednosti ispostavljenih računa, maksimalno do **3.000€**. Kriterijumi za podršku biće definisani Javnim pozivom.

Ako ukupna visina podrške, na osnovu zahtjeva za dodjelu podrške, prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, Ministarstvo će prekinuti dalju realizaciju mjere i o tome obavijestiti ribare, nosioce dozvole za obavljanje privrednog ribolova na Skadarskom jezeru.

Podrška lokalnim samoupravama za razvoj i održavanje prilaznih plovnih puteva na Skadarskom jezeru na osnovu dostavljenog zahtjeva i plana za izvođenje radova na kanalu.

POBOLJŠANJE KONKURENTNOSTI I EFIKASNOSTI SEKTORA SLATKOVODNE AKVAKULTURE

Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora slatkovodne akvakulture odnosi se na kofinansiranje troškova uzgajivača ribe za rekonstrukciju uzgajališta; izgradnju ili rekonstrukciju objekata za skladištenje hrane i skladištenje opreme; nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda uzgoja na tržište; nabavku zaštitnih mreža ili drugih tehničkih rješenja za zaštitu uzgajališta od predatora.

Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do **50%** vrijednosti odobrene investicije, maksimalno do **7.000 €**. Bliži kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na podršku biće definisani Javnim pozivom.

DIREKTA PLAĆANJA U AKVAKULTURI

Pravo na podršku za direktna plaćanja u akvakulturi imaju privredna društva i preduzetnici koji imaju dozvolu za akvakulturu. Podršku ostvaruju isključivo za proizvodnju ostvarenu na sopstvenom uzgajalištu. Visina podrške se ostvaruje na osnovu površine uzgajališta navedene u dozvoli za akvakulturu i na osnovu ostvarene prosječne proizvodnje za posljednje dvije godine na sledeći način: **3,0 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta ako je prosjek svih proizvedenih uzrasnih struktura ribe iznosio preko 22 kg/m²; **2,5 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta ako je prosjek svih proizvedenih uzrasnih struktura ribe iznosio preko 22 i 17 kg/m²; **2,0 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta ako je prosjek svih proizvedenih uzrasnih struktura ribe iznosio između 17 i 12 kg; **1,5 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta ako je prosjek svih proizvedenih uzrasnih struktura ribe iznosio između 12 i 7 kg/m²; **1,0 €/m²** prijavljene korisne površine uzgajališta ako je prosjek svih proizvedenih uzrasnih struktura ribe iznosio ispod 7 kg/m².

Zahjev za podršku se dostavlja Ministarstvu na obrascu, koji se može preuzeti na sajtu ili u kancelariji Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

VODIČ KROZ AGROBUDŽET 2022

Stočarska proizvodnja Biljna proizvodnja
Ekonomsko-investicione mjere Ribarstvo

www.gov.me/mpsv